

Filozofija un ētika teologiem

Akadēmiskie kredītpunkti

4 KP (6 ECTS)

Iepriekšējo kursu prasības

Dogmatika

Apstiprināts

Metodiskās komisijas sēdē (augusts, 2022.)

Galvenais pasniedzējs

Dr. Guntis Kalme (guntiskalme@hotmail.com)

Saturs (kursa anotācija)

Kurss apskata filozofijas un ētikas pamatvirzienus un pamatjautājumus, kuru uzstādījumi un risinājumi ir būtiski arī kristīgai baznīcai un tās kalpošanai. Galvenā uzmanība kursā tiek pievērsta tiem jautājumiem un problemātikai, ar kuru kristīgai ticībai mūsdienās nākas saskarties visvairāk. Kurss sniedz ievadprasmes studentiem teorētiski pamatoti, argumentēti un loģiski diskutēt par filozofijas un ētikas jautājumiem no kristīgām pozīcijām.

Mērķis:

- 1) iepazīstināt ar teoloģiski nozīmīgākajiem filozofijas un ētikas virzieniem;
- 2) iemācīt saskatīt un analizēt filozofijas un ētikas pamatjautājumu garīgos/religiskos/teoloģiskos aspektus;
- 3) veicināt apmācāmo spēju teorētiski pamatoti, argumentēti un loģiski diskutēt par filozofijas un ētikas jautājumiem no kristīgām pozīcijām.

Sasniedzamie rezultāti

Zināšanas

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgušanas studenti zina:

- Filozofijas un ētikas galvenos virzienus un pamatproblemātiku
- Filozofijas un ētikas galvenās metodes un pamatproblemātikas risināšanas veidus

Vērtēšana

Referāts,
prezentācija,
eksāmens

Prasmes

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgušanas studenti prāt:

- identificēt filozofisku un ētisku problemātiku

Referāts,
prezentācija,
eksāmens

- balstoties uz luteriski konfesionālu pasaules uzskatu, veidot argumentēti kristīgu attieksmi pret filozofiju un ētiku

Kompetences

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgušanas, studenti spēs:

- izmantot filozofijas un ētikas pamatproblēmu risināšanas veidus savā pastorālajā kalpošanā
 - aprakstīt filozofijas un ētikas pamatproblēmu nozīmīgos saskarsmes punktus ar kristīgās ticības problemātiku
- Referāts,
prezentācija,
eksāmens

PILNA LAIKA STUDIJAS

Lekciju un semināru plāns

	<i>Tēma</i>	<i>Akadēmiskās stundas (45 min)</i>
1	Ievads. Filozofijas loma Rietumeiropas civilizācijas identitātē. Filozofijas priekšmets, nozares, uzdevumi un misija	2
2	Filozofijas kā zinātne un dzīvesveids. Filozofijas jautājumu un atbilžu raksturs un riski	2
3	Kristīgā attieksme pret Filozofiju. Filozofijas un teoloģijas attiecības. Filozofiskā antropoloģija	2
4	Izziņas veidi, metodes, elementi. Sapratne. Empīrisms, racionālisms, pozitīvisms. Klasiskā zinātnes <i>Subjekts - Objekts</i> paradigma	2
5	Ikdienas un kritiskā domāšana. R.Pola <i>Kritiskās domāšanas aplis</i> Vadlīnijas kritiskai analīzei. Universālie intelektuālie standarti, to lietojums	2
6	Intuitīvā izziņa. Dialogiskā izziņa. Fenomenoloģija. Postmodernisms. Konstruktīvisms. Dekonstruktīcijas teorija	2
7	Dzīves jēga, risinājumi filozofijā un reliģijā. Jēgas izpausmes un identifikācija. Specifika krīzes situācijās	2
8	Seminārs I	2
9	Feministiskā filosofija, tās epistemoloģija, Attieksme pret dzimumu atšķirībām. Feminisma pieejas sievietes profesionālai vienlīdzībai	2
10	Estētika, jomas, kategorijas. Skaistais. Estētiskie principi Rietumu civilizācijā. Kristietības estētiskās teoloģijas pamatmotīvi. Mākslinieka atbildības teoloģiskie aspekti.	2
11	Ideoloģija, definīcija, termina lietojumi. Ideoloģijas un reliģijas attiecības, ideoloģija kā kvazireliģija. Ideoloģijas specifika totalitārisma, ideoloģijas partejiskums	2
12	Ideoloģijas un reliģijas līdzības, atšķirības. Marksisms-ļeņinisms, garīgie aspekti, filozofiskie avoti. Terminoloģija, galvenās filozofiskās idejas.	2

13	K.Marksa nākotnes vīzija. Marksisma-ļeņinisma komunisma koncepts. Komunisms kā reliģija. Marksisma popularitātes un ietekmes iemesli.	2
14	Informācijas sociālās aprites filozofiskie aspekti. Informācijas ziņu, <i>trokšņu</i> un dezinformācijas aspekti, manipulācijas potenciāls. <i>Overtona logs</i> .	2
15	Hibrīdkara specifika. Memētiskais karš. Rietumu vērtību pretestību graužošie faktori. Baznīcas loma vērtībarā.	2
16	Seminārs II Starpeksāmens	2
17	Ētikas priekšmets. Galvenie ētikas virzieni. Metaētika	3
18	Kristīgās ētikas būtība. Dažādās pieejas morāliem konfliktiem	3
19	Sirdsapziņas koncepts ētikā	3
20	Seminārs III	3
21	Dzimumidentitātes ētika	3
22	Bioētika – aborts, eitanāzija, orgānu transplantācija, reproduktīvās palīgtechnoloģijas	3
23	Seminārs IV	3
24	Humanitāro zinātņu ētika	3
25	Militārā ētika un <i>taisnā kara</i> koncepts mūsdienās	3
26	Nevardarbīgās pretošanās ētika	3
27	Seminārs V	2
Kopā		64
Gala eksāmens		

Studējošo patstāvīgā darba organizācija un uzdevumi pilna laika klātienes studijās:

Nr. p. k.	Patstāvīgais darbs	Stundu skaits izpildei
1.	Viena filozofijas un viena ētikas jautājuma izpēte no kristīga redzes punkta un izstrāde prezentācijai	60
2.	Divu izdales darba lapu sagatavošana prezentācijai	30
3.	Viena filozofijas un viena ētikas jautājuma prezentācija un aizstāvēšana (ar pwp prezentāciju) semināros I - V	2
4.	Oponēšana cita studiju biedra 2 prezentācijām, Oponēšanas gaitas izvērtēšana 2 prezentācijām, semināros I - V	2
5.	Vadīta studiju biedra eksāmena labošana	2
Kopā patstāvīgā darba stundas:		96

Plānoto studiju rezultātu sasniegšanas pārbaude:

Patstāvīgā darba uzdevuma Nr.	Plānotie studiju rezultāti			% no pārbaudījuma gala vērtējuma
	Zināšanas	Prasmes	Kompetences	
1.	+	+		10 %
2.	+	+		10 %
3.	+	+		10 %
4.	+		+	10 %
5.	+		+	10 %

eksāmens	+	+	+	50 %
Kopā				100 %

Obligātā literatūra:

1. Šuvajevs, I. *Rūpēs par dvēseli. Vērtību likteņi*. Rīga: Zinātne, 2019.
2. Seneka, L. *Vēstules Lucīlijam par ētiku*. Rīga: Zinātne, 2019.
3. Kūle, M. *Jabūtības vārdi*. Rīga: LU Filozofijas un socioloģijas institūts, 2016.
4. Airaksinens, T. *Filozofijas pamati*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.
5. Lasmane, S. *20. gadsimta ētikas pavērsieni*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2004.
6. Kuncmanis, P. *Filozofijas atlants*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2000.
7. Celma, J. *Estētika. Estētisko ideju vēsture Eiropā*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2000.
8. Mīlts, A. *Kas ir ētika?* Rīga: Zvaigzne ABC, 1999.
9. Klīve, V. *Rīcības ceļos*. Rīga: Zinātne, 1998.

Papildliteratūra:

- 1) Zeltīts, R. *Dr.Pauls Jurevičs un latviešu tautas misija*. Rīga: Domas spēks, 2019.
- 2) Teilors, E. *Prāta labirints: cilvēka esības miklas risinājumi*. Rīga: Lietusdārzs, 2011.
- 3) Stīvensons, Dž. *Ceļvedis filozofijā*. Rīga: Dienas grāmata SIA, 2008.
- 4) Kūle, Maija. *Eiroduzīve: formas, principi, izjūtas*. Rīga: FSI, 2006.
- 5) *Eiropas idejas Latvijā. Populāra Latvijas rakstnieku un domātāju Eiropas antoloģija*. Rīga: Pētergailis, 2003.
- 6) Naidžels, V. *Filozofijas pamati*. Rīga: RaKa 2001.
- 7) Kuncmanis, P. *Filozofijas atlants, attēli un teksti*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2000.
- 8) Kūle M., Kūlis R. *Filozofija*. Rīga: Zvaigzne ABC, 1998.
- 9) Klīve V. *Gudrības ceļos*. Rīga: Zinātne, 1996.
- 10) Gorders, J. *Sofijas pasaule*. Rīga: Zvaigzne ABC, 1996.
- 11) Jaspers, K. *Ievads filozofijā*, Rīga: Zvaigzne ABC, 2003.
- 12) Kalme, G. "Svētītā gudrība," *Ceļš*, 1991, Nr. 9, 46. - 51. lpp.

Interneta resursi:

<https://satori.lv/list/filozofija>

<http://www.fsi.lu.lv/?sadala=58>

<https://www.lsm.lv/temas/filozofija/>

Spolītis, Veiko. *Feminisms - atbrīvojošs, bet nemīlēts*. www.politika.lv 04.01.2005. (arī

<https://www.delfi.lv/news/versijas/veiko-spolitis-feminisms-atbrivojoss-bet-nemilets.d?id=10015188>)

Latvijas Republikas Saeima, Sintēzes ziņojums. *Krievijas ietekme Latvijas informatīvajā telpā*, 2018. gada janvāris,

https://www.saeima.lv/petijumi/Krievijas_ietekme_Latvijas_informativaja_telpa_elektroniski.pdf

Kalme, G. Reformācijas mantojuma potenciāls Rietumu civilizācijas atjaunošanai, *LZA Vēstis A daļa*, 2018.g. 3. numurs, <http://www.lasproceedings.lv/publikacija/reformācijas-mantojuma-potenciāls-rietumu-civilizācijas-atjaunosanai/>